

Klimat, kön och konsumtion

En forskningsöversikt med genusperspektiv på hållbara livsstilar

Jimmy Sand, utredare

NIKK – Nordisk information för kunskap om kön
Nationella sekretariatet för genusforskning
Göteborgs universitet, Sverige

Vad har kön och genus med klimat att göra?

- Påverkan från klimatförändringar
- Påverkan från klimat- och miljöpolitik
- Tillgång till beslutsfattande
- Deltagande på arbetsmarknaden
- Aktivism och engagemang

En "ny" nordisk jämställdhetsparadox?

- Socialt hållbar region med utmaningar inom de miljörelaterade hållbarhetsmålen (SDG 12–15)
- Hushållens klimatpåverkan: transporter (30–40 %), livsmedel (20–30 %), bostäder (20–30 %)
- IPCC-rapport april 2022: socio-demografiska faktorer (t.ex. kön, inkomst, etnicitet) har stort förklaringsvärde med avseende på individers/hushålls klimatpåverkan

Rapport från projektet Hållbarhet, livsstil och konsumtion med genusperspektiv

Studie genomförd genom Nordiska ministerrådets tvärasektoriella program Hållbar livsstil i Norden

- Med syfte att genom **aktuell kunskap** synliggöra och utmana könsstereotyper i förhållande till **konsumtion och livsstil**
- Baserad på en **systematisk litteratursökning**, med analys av 87 vetenskapliga artiklar (2007–2021)
- Sorterat på **sju övergripande teman**:
  1. Livsmedel,
  2. Bostäder och energi,
  3. Kläder och konsumtionsvaror,
  4. Transporter,
  5. Arbete och tidsanvändning,
  6. Kultur och turism,
  7. Aktivism och påverkan

Klimat, kön och konsumtion

En forskningsöversikt med genusperspektiv på hållbara livsstilar

Några resultat från forskningsöversikten

Livsmedel

- Skillnader mellan kvinnor och män, särskilt att män som grupp äter mer kött
- Kvinnor som grupp bryr sig mer om djurens välbefinnande och är oftare vegetarianer
- Sociala normer viktigare än juridiskt kön: maskulinitet och femininitet
- Hållbarhetskampanjer inom livsmedelsindustrin anspelar på normer (familjeförsörjare vs. omsorgsgivare)

Bostäder och energi

- Kvinnor är mer benägna till beteendeförändringar (t.ex. källsortering), medan män är mer intresserade av investeringar av teknisk karaktär (t.ex. solpaneler)
- Den som tar huvudansvaret för hushålls- och omsorgsarbetet (ofta kvinnor) tenderar också att vara drivkraften för hållbarhetsarbete (bortsett från teknik)
- Kopplingar till könssegregerad arbetsmarknad såväl som ojämställd arbetsdelning inom hushållen

Transporter

- Fler män är bilägare, färdas längre sträckor med bil och spenderar mer pengar på bilbränsle jämfört med kvinnor
- Personer som arbetar deltid, har huvudsakligt omsorgsansvar och sköter de dagliga inköpen (ofta kvinnor) uppvisar andra transportmönster än personer som denna beskrivning inte gäller
- Trafikplanering traditionellt ett manligt område, präglad av teknisk rationalitet snarare än fokus på basala behov

Några reflektioner

Betydelsen av omsorg

- Individer orienterade mot omsorgsvärderingar är mer engagerade för hållbarhet, oavsett juridiskt kön
- Insatser som att källsortera avfall, handla på second hand, tvätta mer miljövänligt, etc., innebär tidskrävande hushållsarbete
- Transportmönster präglas av omsorgsansvar och deltid-/heltidsarbete
- Nedväxling handlar för kvinnor ofta om att hinna med omsorgsåtaganden, för män kan mer fritid ge större klimatpåverkan

Normer kring teknik

- Medan kvinnor är benägna till beteendeförändringar lockas män av investeringar av teknisk karaktär (t.ex. solpaneler)
- Stereotyper om teknik som manlig domän kan verka avskräckande för kvinnor som tilltalas av grön omställning
- Yrkesnormer inom t.ex. trafikplanering har större betydelse för klimatpåverkan än kvantitativ representation
- Exempel på olika initiativ som genom ömsesidigt lärande utmanar normer

Tack för er tid!
Besök gärna nikk.no

